

Ved anvendelsen af de nugældende straffedsættelsesbestemmelser i straffelovens §§ 84 og 85 udmåles straffen inden for en udvidet strafferamme. Det almindelige er, at straffen udmåles inden for den normale strafferamme, men fastsættes til en lavere strafposition, end den ville være blevet, hvis bestemmelsen ikke havde været anvendt. F.eks. vil nævningernes bekræftende besvarelse af et tillægsspørgsmål om anvendelse af straffelovens § 85 inden for området med drab på ægtefælle eller samlevende som udgangspunkt medføre, at straffen i stedet for 10 år bliver fastsat til 8 års fængsel, og der vil normalt ikke blive tale om at gå under minimumsstraffen efter straffelovens § 237 på fængsel i 5 år.

Det er også fremover hensigten, at der vil kunne stilles spørgsmål til nævningerne om anvendelsen af de i de foreslåede bestemmelser i §§ 81-82 anførte formildende og skærpende omstændigheder, ligesom nævningerne vil kunne tage stilling til, om § 83 finder anvendelse. I den forbindelse vil de hensyn, som i dag er indeholdt i § 84, stk. 1, og som for de flestes vedkommende er videreført i § 82, kunne anføres i spørgsmålet.

Til § 80

Den foreslåede bestemmelse i § 80 angiver de hovedhensyn, som skal vægtes ved straffastsættelsen.

§ 80 indebærer en præcisering af de hovedhensyn, som skal indgå ved straffastsættelsen. Således angives i *stk. 1*, at der ved straffens fastsættelse som hidtil skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Det kommer endvidere til udtryk i lovbestemmelsen, at straffastsættelsen skal ske under hensyntagen til ensartethed i rets anvendelsen.

I *stk. 2* præciseres de hensyn, der skal indgå ved vurderingen dels af lovovertrædelsens grovhed (1. pkt.), dels af oplysninger om gerningsmanden (2. pkt.). Ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal der tages hensyn til den skade, fare og krænkelse, som er forbundet med lovovertrædelsen. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen.

I den gældende § 80 foreskriver *stk. 2*, at det i reglen skal anses som en skærpende omstændighed, at gerningen er udført af flere i forening. Denne bestemmelse foreslås videreført i den foreslåede bestemmelse i § 81, nr. 2, jf. nedenfor.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.6.

Til § 81

I bestemmelsen lovfæstes en række forhold, som i almindelighed skal indgå som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen. § 81 tilsigter sammen med den foreslåede bestemmelse i § 82 at supplere lovudkastets § 80 ved vægtningen af hensynet til lovovertrædelsens grovhed og gerningsmandens person.

Opregningen af skærpende omstændigheder er ikke udtømmende, og der vil derfor kunne forekomme andre hensyn, som kan tillægges skærpende betydning. I straffelovens særlige del indgår adskillige bestemmelser, som under anvendelse af forskellige udtryk beskriver omstændigheder, hvis tilstedeværelse i det enkelte tilfælde bevirker, at en skærpet sidestrafferamme skal eller kan anvendes. § 81 tilsigter ikke at ændre herved. De forhold, som fører til anvendelse af en skærpet sidestrafferamme, f.eks. at en forbrydelse er begået med et vindingsmotiv for øje, kan naturligvis også fortsat tillægges skærpende betydning ved straffastsættelsen inden for den foreskrevne strafferamme, selv om de ikke er nævnt i § 81.

Opregningen i § 81 er inddelt således, at § 81, nr. 1, retter sig mod virkningen af, at gerningsmanden tidligere er straffet for kriminalitet, som er af betydning for pådømmelsen af den foreliggende kriminalitet. § 81, nr. 2-6, angiver generelle forhold ved gerningen, som i reglen bevirker, at gerningens strafværdighed forøges. § 81, nr. 7-9, retter sig mod den skærpelse af en gernings strafværdighed, som normalt følger af, at gerningen er udvirket ved gerningsmandens misbrug af stilling, særligt tillidsforhold mv. eller udnyttelse af tredjemands underlegenhed. § 81, nr. 10-11, retter sig mod omstændigheder, som har tilknytning til gerningsmandens status af strafansøner eller tidligere strafansøner.

Efter § 81, nr. 1, skal det i almindelighed indgå som skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet, når det er af betydning for sagen. Om det forhold, at gerningsmanden er tidligere straffet, skal tillægges skærpende betydning ved straffastsættelsen, beror på en konkret vurdering af beskaffenheden af såvel den foreliggende som den tidligere kriminalitet.

§ 81, nr. 1, opstiller ingen faste tidsmæssige betingelser for, hvornår tidligere kriminalitet kan medføre skærpet strafudmåling inden for den normale strafferamme. Det er efter den gældende bestemmelse i § 81 en betingelse for anvendelse af en skærpende gentagelsesstrafferamme, at både den tidligere og den aktuelle kriminalitet er begået efter det fyldte 18. år, og at den nye strafbare handling er begået inden udløbet af 5 år, efter at den tidligere straf er udstået. Med lovforslaget foreslås bestemmelsen ændret, således at 18